

Cito Volgsysteem primair en speciaal onderwijs

Spelling 3.0 groep 5

Afnamekaart E4M5 Voorbereiding en voorbeeldopgave

Lees ook goed de algemene aanwijzingen in paragraaf 2.2 en 2.3 van de handleiding.

Voorbereiding

- Verwijder eventuele spellingkaarten en andere spellinghulpmiddelen uit het zicht van de leerlingen.
- Zorg dat elke leerling een antwoordblad Spelling E4M5, een potlood en een gum of pen heeft.
- Zet een lijntje op het bord zoals in de voorbeeldopgave of zet de digitale voorbeeldopgave klaar (op het digitale schoolbord). De digitale voorbeeldopgave vindt u op Cito Portal.

Voorbeeldopgave

De voorbeeldopgave neemt u in elk geval voorafgaand aan taak 1 af. Indien nodig kunt u nogmaals een voorbeeldopgave met de leerlingen doornemen voor de afname van taak 2.

Instructie bij de voorbeeldopgave bij toets E4M5

Voordat u de antwoordbladen uitdeelt, vertelt u de leerlingen kort wat er gaat gebeuren: *Jullie gaan straks een spellingtoets maken. Vandaag beginnen we met taak 1. Morgen/overmorgen gaan we verder met taak 2. Jullie krijgen een blad waarop jullie kunnen schrijven. Ik ga zo dadelijk vertellen wat we gaan doen. Pak alvast een potlood en een gum (of een pen).*

Vervolgens deelt u de antwoordbladen uit.

Als u klaar bent met uitdelen, vertelt u waar de leerlingen hun naam en groep moeten schrijven. Dan vervolgt u met:

We doen eerst een voorbeeld samen. Ik ga zo een zin voorlezen. Je hoeft die zin niet op te schrijven. Je schrijft alléén het woord op dat ik daarna nog een keer apart zeg. Het woord schrijf je op het schrijflijtje onder 'Voorbeeld'. Ik zeg de voorbeeldzin: Inge en Bas maken samen een reis om de wereld. Schrijf op: wereld.

Je schrijft dan alléén het woord 'wereld' op. De rest van de zin hoeft je niet op te schrijven. Er komt dus telkens maar één woord op het lijntje te staan.

Kijk even naar het bord. Je ziet daar een lijntje staan. Je ziet ook een lijntje bij elke opgave op je antwoordblad. Het is de bedoeling dat je het woord op het lijntje schrijft. Kijk, ik zal het even voordoen. De zin was: Inge en Bas maken samen een reis om de wereld. Schrijf op: wereld.

U schrijft het woord 'wereld' op het lijntje op het bord. U vervolgt:

Zo doen jullie dat ook op je schrijfblad. Schrijf maar op het lijntje bij het voorbeeld: wereld.

Controleer of iedereen het woord op de juiste plaats heeft geschreven. U vervolgt:

Goed zo. Als je per ongeluk een fout hebt gemaakt, dan kun je die fout verbeteren. Je gumt dan de fout uit en schrijft op wat het wel moet zijn. (Of: Je zet dan een streep door het foute woord. Je schrijft ernaast wat het wel moet zijn.)

Indien de hierboven beschreven wijze om fouten te corrigeren afwijkt van wat in uw groep gebruikelijk is, kunt u uiteraard uw eigen correctieprocedure aanhouden.

U sluit de instructie af:

Heeft iedereen het begrepen? Bij de volgende woorden help ik niet meer. Luister goed. Ik lees telkens éérst een zin voor. Daarna schrijf je het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

We beginnen bij opgave 1. Het woord schrijf je bij de 1. Hier komt de eerste zin.

U leest vervolgens één voor één de zinnen op van taak 1. Deze staan op het voorleesblad van de afnamekaart. Na elke zin zegt u: *Schrijf op ...* (het betreffende woord).

Het is van belang dat u de woorden goed gearticuleerd en rustig uitspreekt, zonder dat u overdrijft. De afname is niet aan tijd gebonden. U werkt het dictee door in een tempo dat bij de groep past.

Laat de leerlingen na het maken van de taak de opgeschreven dicteewoorden nog eens nalopen. Als ze iets willen verbeteren, dan kan dat. Daarna haalt u de antwoordbladen op.

Afnamekaart E4M5 taak 1

Algemeen

- Plaats de leerlingen zodanig in het lokaal dat zij zelfstandig kunnen werken en zo min mogelijk worden gestoord. Zorg ervoor dat de leerlingen niet afkijken of hardop de klanken van het gevraagde woord benoemen.
- Tijdens de afname mogen de leerlingen geen hulpmiddelen gebruiken en biedt u geen hulp. Past u ervoor op dat u geen suggesties geeft in de richting van het goede antwoord.
- Lees de zinnen langzaam en duidelijk voor, op neutrale toon.
- Spreek bij het dicteren de woorden niet overdreven correct uit. Zo wordt in het woord 'beestje' de /t/ in het dagelijks taalgebruik niet uitgesproken. Doet u dit bij het dicteren dus ook niet.
- Let u erop dat u bij het uitspreken van langere woorden het woord niet opdeelt in lettergrepen. Daarmee voorkomt u dat u per ongeluk de juiste spellingwijze 'weggeeft'. In het dagelijks leven wordt bijvoorbeeld 'filmster' niet uitgesproken als 'film ster'. Doet u dit bij het dicteren dus ook niet.
- U mag de opgave nog een keer herhalen als een leerling aangeeft dat hij/zij deze niet goed verstaan heeft (bijvoorbeeld door omgevingsgeluiden). Lees de opgave op precies dezelfde manier voor als de eerste keer.

Instructie voorafgaand aan E4M5 taak 1

Bespreek voorafgaand aan taak 1 de voorbeeldopgave. Gebruik hiervoor de afnamekaart E4M5 Voorbereiding en voorbeeldopgave.

Voorleesblad E4M5 taak 1

Het voorleesblad met de dicteezinnen van E4M5 taak 1 vindt u op de achterkant.

Nakijkinstructie

- U vergelijkt de antwoorden van de leerling met de woorden op het voorleesblad.
- Het volgende rekent u goed:
 - Woorden met een hoofdletter, aan het begin, aan het eind of op een andere plek in het woord.
 - Woorden met een *ij* die geschreven is als een *y*. 'Boerdery' in plaats van 'boerderij' rekent u dus goed.
 - Het toevoegen van een spatie in een woord. Als een leerling dus schrijft 'nieuws bericht' in plaats van 'nieuwsbericht' of 'kan toor' in plaats van 'kantoor' rekent u dat goed. Het gaat erom dat de leerling alle letters in het woord correct en in de goede volgorde opschrijft.
 - Gebruik van koppelteken, apostrof of accenten op letters. Als een leerling een koppelteken gebruikt in een woord (waar dit niet hoort), mag u dat goed rekenen (bijvoorbeeld strijk-ijzer). Dit geldt ook voor het gebruik van een apostrof of van accenten op letters. Deze tekens zijn nog niet aan bod geweest in de lesstof. Om die reden wordt dit niet fout gerekend.
- Het volgende rekent u fout:
 - Woorden die anders gespeld zijn dan op het voorleesblad.
 - Overgeslagen opgaven.
- Een woord wordt één keer fout gerekend als het fout gespeld is, ongeacht het aantal fouten dat de leerling in een woord gemaakt heeft.
- Elke keer als een leerling eenzelfde fout weer maakt (bijvoorbeeld -ngk- in plaats van -nk-), wordt dit als aparte fout gerekend. Categoriefouten worden dan pas écht zichtbaar.

Voorleesblad E4M5 Taak 1

Ik lees nu de zinnen voor. Schrijf telkens het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

1	Erik heeft een gaatje in zijn tand .	Schrijf op: tand
2	De meester heeft veel verschillende pennen .	Schrijf op: pennen
3	De stekels van een egel zijn erg scherp.	Schrijf op: egel
4	Op het huis staat een schoorsteen .	Schrijf op: schoorsteen
5	Haar mouwen zijn helemaal nat geworden.	Schrijf op: mouwen
6	Dat geluid klinkt erg mooi.	Schrijf op: geluid
7	Papa draagt de strandstoelen naar de auto.	Schrijf op: strandstoelen
8	De koningin heeft een bediende .	Schrijf op: bediende
9	De leeuwin verzamelt voedsel voor haar jongen.	Schrijf op: leeuwin
10	Door de grachten vaart een bootje.	Schrijf op: grachten
11	Het katje was heel aaibaar .	Schrijf op: aaibaar
12	Ferry trakteerde de klas op zelfgemaakte kaasstengels .	Schrijf op: kaasstengels
13	De wekker loopt om acht uur af.	Schrijf op: wekker
14	Sietze heeft een goed geheugen .	Schrijf op: geheugen
15	De meester geeft Tom extra aandacht .	Schrijf op: aandacht
16	Zijn broek hangt aan de waslijn .	Schrijf op: waslijn
17	In de pauze gaan de kinderen buiten spelen.	Schrijf op: pauze
18	Erik duwt de roeiboot van de kant.	Schrijf op: roeiboot
19	Ieder land heeft een hoofdstad .	Schrijf op: hoofdstad
20	Het kasteel is al eeuwen oud.	Schrijf op: eeuwen
21	De herder telt zijn schapen .	Schrijf op: schapen
22	De ladder staat in de schuur.	Schrijf op: ladder
23	Met de nijptang haalt papa een spijker uit het hout.	Schrijf op: nijptang
24	Sem schrijft een gedicht van vier regels.	Schrijf op: gedicht
25	De metro rijdt vandaag op tijd.	Schrijf op: metro

Afnamekaart E4M5 taak 2

Taak 2 neemt u bij voorkeur op een andere dag af dan taak 1. De afname verloopt op dezelfde manier als bij taak 1. Lees de algemene aanwijzingen bij taak 1 nog eens door.

Instructie voorafgaand aan E4M5 taak 2

U deelt de antwoordbladen van taak 2 uit en zegt:

We gaan nu weer een aantal opgaven maken, net zoals gisteren/eergisteren. Ik lees de zinnen voor en jullie schrijven het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

Eventueel kunt u voorafgaand aan taak 2 de voorbeeldopgave bij taak 2 bespreken. Doe dit op dezelfde wijze als u bij taak 1 gedaan heeft. Gebruik hiervoor de afnamekaart die hoort bij de voorbeeldopgave bij toets E4M5. De voorbeeldopgave bij taak 2 is:

*Het **einde** van de film vond ik erg mooi.*

Schrijf op: einde

Voorleesblad E4M5 taak 2

Het voorleesblad met de dicteezinnen van E4M5 taak 2 vindt u op de achterkant.

Nakijkinstructie

Volg bij het nakijken de aanwijzingen op de afnamekaart van E4M5 taak 1.

Voorleesblad E4M5 Taak 2

Ik lees nu de zinnen voor. Schrijf telkens het woord op dat ik nog een keer apart zeg.

1	In de vaas staan mooie bloemen.	Schrijf op: mooie
2	We gingen eerst eten en daarna zwemmen.	Schrijf op: daarna
3	Een boek begint meestal met een inleiding .	Schrijf op: inleiding
4	Er is veel verkeer op de weg.	Schrijf op: verkeer
5	De aankomsttijd van het vliegtuig staat op het scherm.	Schrijf op: aankomsttijd
6	Het gaat slecht met zijn gezondheid.	Schrijf op: slecht
7	Adinda klopt het laken buiten uit.	Schrijf op: laken
8	Met een geeuw valt de baby in slaap.	Schrijf op: geeuw
9	Noah schrok van de vleermuis .	Schrijf op: vleermuis
10	Zijn moeder vindt het belangrijk om gezond te eten.	Schrijf op: gezond
11	Dat bedrijf is goed in bruggen bouwen.	Schrijf op: bruggen
12	De koepel zorgde voor veel licht in de zaal.	Schrijf op: koepel
13	In de vijver zwemmen goudvissen.	Schrijf op: vijver
14	Een hobo is een blaasinstrument.	Schrijf op: hobo
15	Achter de duinen ruik ik al de zeelucht .	Schrijf op: zeelucht
16	De kunstschilder houdt een tentoonstelling in zijn atelier.	Schrijf op: kunstschilder
17	Joost heeft kruimels in zijn mondhoek .	Schrijf op: mondhoek
18	Er staan honderden mensen bij de hekken .	Schrijf op: hekken
19	Het verlegen meisje durft bijna niets te zeggen.	Schrijf op: verlegen
20	Hoog in de boom bouwen de kraaien een nest.	Schrijf op: kraaien
21	Haar ouders gaan op vakantie naar Spanje.	Schrijf op: ouders
22	Een gedeelte van het huis is ingestort.	Schrijf op: gedeelte
23	De klachten zijn afgehandeld.	Schrijf op: klachten
24	Harm bedenkt een sluw plannetje.	Schrijf op: sluw
25	Er zit een nieuwe achterband op de fiets.	Schrijf op: achterband